HISTORIA FUPI YA MAISHA YA 'ABDU'L-BAHÁ

'Abdu'l-Bahá
(Mtumishi wa Utukufu)

Historia Fupi ya Maisha ya 'Abdu'l-Bahá

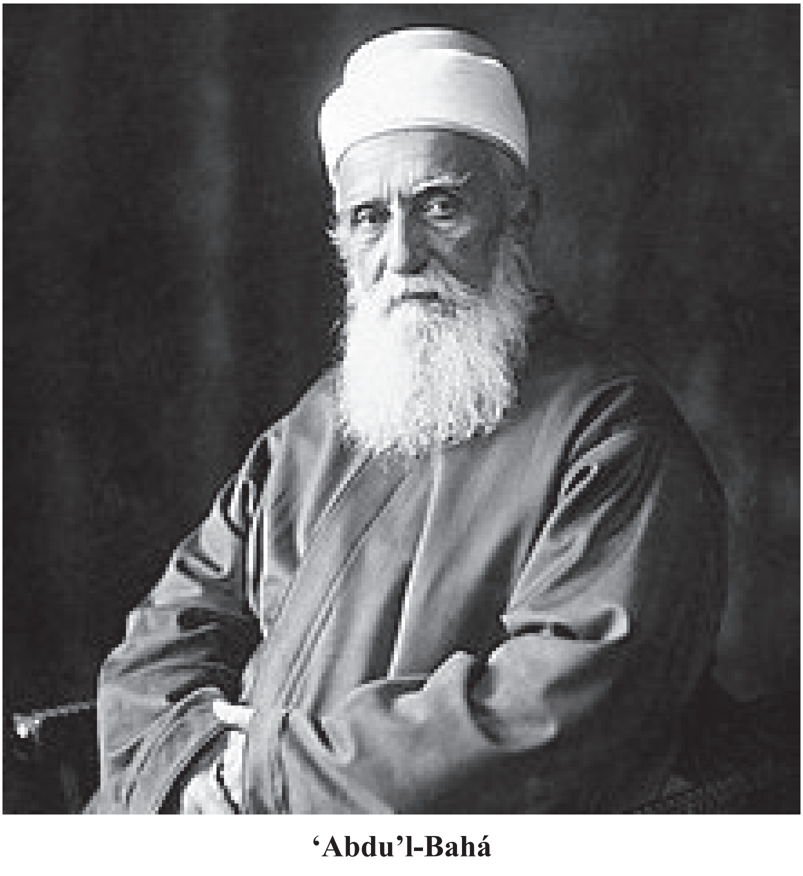

'Abdu'l-Bahá

(Mtumishi wa Utukufu)

Kijitabu hiki kimeandaliwa maalum kwa ajili ya Maadhimisho

ya Miaka Mia Moja ya Kupaa kwa 'Abdu'l-Bahá,

na kuchapishwa na:

Kamati ya Vitabu, Uchapishaji na Usambazaji
ya Baraza la Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania
Simu: +255 685 637 422
S.L.P. 585, Dar Es Salaam, Tanzania.
Barua Pepe: *secretariat@bahai.or.tz*
literature@bahai.or.tz

Uhakiki wa Tafsiri ya Kiswahili na:
Kamati ya Uhakiki wa Tafsiri ya Kiswahili ya Kitaifa
ya Baraza la Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania

© Baraza la *Kiroho la Kitaifa la Wabaha'i wa Tanzania*

Toleo la kwanza: 2021

YALIYOMO

1. Maisha ya Mwanzoni **Uk. 2**

2. Baghdad **Uk. 4**

3. Constantinople/Adrianople **Uk. 6**

4. ‘Akká **Uk. 7**

5. Ndoa na maisha ya familia **Uk. 9**

6. Miaka ya mwanzoni ya utumishi wake **Uk. 11**

7. Mahujaji wa kwanza wa Kimagharibi **Uk. 13**

8. Utumishi 1901–1912 **Uk. 14**

9. Safari kuelekea Magharibi **Uk. 17**

10. Miaka ya Mwishoni (1914–1921) **Uk. 20**

11. Kipindi baada ya vita **Uk. 22**

12. Kifo na maziko ya ‘Abdu’l-Bahá **Uk. 24**

13. Kazi za ‘Abdu’l-Bahá **Uk. 26**

alipozaliwa alipewa jina la ‘Abbás. Alihudumu kama mkuu wa Imani ya Kibahá’í kutoka 1892 hadi 1921. Baadaye ‘Abdul-Bahá aliidhinishwa kama wa mwisho kati ya wale Wakuu Watatu wa Imani, sambamba na Bahá’u’lláh na Báb, na maandiko Yake na mazungumzo yaliyorasimishwa yanachukuliwa kama chanzo cha maandiko matakatifu ya Kibahá’í.

Akiwa na umri wa miaka minane Baba yake alifungwa gerezani, wakati wa msako wa serikali kwa waumini wa Imani ya Kibábí na mali za familia ziliporwa, wao wakiachwa katika muonekano wa umasikini. Baba Yake alipelekwa uhamishoni kutoka Irani, na alienda kuishi Baghdad, ambako walikaa kwa miaka tisa. Baadaye waliitwa na dola ya Ottoman kwenda Istanbul kabla ya kuingia kwenye kipindi kingine cha kuwekwa kizuizini huko Edirne na hatimaye jiji la gereza ‘Akká. ‘Abdu’l-Bahá alibakia kuwa mfungwa wa kisiasa huko hadi Mapinduzi ya vijana wa kituruki yalipomweka huru mnamo mwaka 1908 akiwa na umri wa miaka 64. Kisha alifanya ziara kadhaa kuelekea Magharibi kueneza ujumbe wa Kibahá’í nje ya mashariki ya kati ambako imani ilikuwa imejikita, lakini kuanza kwa Vita ya Kwanza ya Dunia kulimwacha Yeye kwa kiasi kikubwa akizuiliwa Haifa kutoka mwaka 1914 hadi 1918. Vita iliondoa zile mamlaka za Ki-Ottomani zenye uhasama wa wazi na kuzifanya kuwa chini ya mamlaka ya Uingereza, ambayo ilimsimika ushujaa kutokana na msaada wake katika kuzuia janga la njaa kufuatia vita.

Katika mwaka 1892 ‘Abdu’l-Bahá aliteuliwa katika Wasia wa Baba Yake kuwa mrithi Wake na Mkuu wa Imani ya Kibahá’í. Alikumbana na upinzani kutoka takribani kwa wanafamilia Wake wote, lakini alishikiliwa na uaminifu wa idadi kubwa ya Wabahá’í kote ulimwenguni. Nyaraka Zake za Mpango Mtakatifu zilisaidia kuwaamsha Wabahá’í huko Marekani ya Kaskazini kuelekea uenezaji mafundisho ya Kibahá’í katika maeneo mapya, na Wasia Wake na Agano Lake viliweka msingi kwa utaratibu wa sasa wa Utawala wa Kibahá’í. Mengi ya Maandiko, Sala na barua Zake bado zipo, na midahalo yake na Wabahá’í wa Magharibi inasisitiza ukuaji wa Imani ifikapo miaka ya mwisho ya 1890.

Jina la ‘Abdu’l-Bahá la kupewa lilikuwa ‘Abbás. Kutegemeana na muktadha, ama angekwenda na Mírzá ‘Abbás (Kiajemi) au na ‘Abbás Effendi (Kituruki), ambayo yote mawili yako sawa na Sir ‘Abbás kwa Kiingereza au Bwana ‘Abbás kwa Kiswahili. Yeye alipendelea cheo cha ‘Abdu’l-Bahá (mtumishi wa Bahá’, kama urejeo kwa Baba yake). Kwa kawaida Yeye hurejewa katika maandiko ya Kibahá’í kama Bwana (The Master)”.

Maisha ya Mwanzoni

‘Abdu’l-Bahá alizaliwa Tehran, Iran tarehe 23 Mei 1844 (tarehe 5 mwezi Jamadiyu’l-Avval, 1260 AH), mtoto mkubwa wa kiume wa Bahá’u’lláh na Navváb. Alizaliwa usiku uleule ambapo Báb alitangaza utume Wake. Akiwa amezaliwa na jina la kupewa la ‘Abbás, aliitwa kwa jina la babu Yake Mírzá ‘Abbás Núrí, mtu mashuhuri na mwenye nguvu wa nasaba maalumu. Alipokuwa mtoto, ‘Abdu’l-Bahá aliandaliwa kuendana na nafasi ya baba yake kama Mbábí mashuhuri. Alikumbuka jinsi alivyokutana na Mbábí Táhirih na jinsi ambavyo yeye ange “niweka kwenye goti lake, akanibembeleza, na kunisemesha. Nilimhusudu kiundani mno”. ‘Abdu’l-Bahá alikuwa na maisha ya utotoni yenye furaha na yasiyo na wasiwasi. Nyumba ya familia ya Tehran na nyumba za mashambani zilikuwa za kustarehesha na zenye kuwekwa nakshi. ‘Abdu’l-Bahá alifurahia kucheza bustanini na dada yake mdogo ambaye alikuwa karibu naye sana. Sambamba na ndugu zake wadogo – wakike, Bahíyyih, na wakiume, Mihdí – watatu hao waliishi katika mazingira ya upendeleo, furaha na faraja. Huku baba yake akiikataa nafasi kama waziri wa baraza la kifalme; wakati wa ujana wake ‘Abdu’l-Bahá alishuhudia jitihada mbalimbali za kikarimu za wazazi wake, ambazo zilijumuisha kubadilisha sehemu ya nyumba yao kuwa wadi ya hospitali (nyumba ya kulazia wagonjwa) kwa ajili ya wanawake na watoto.

‘Abdu’l-Bahá alipokea elimu ya hapa na pale wakati wa utoto wake. Ilikuwa ni desturi kutokuwapeleka watoto wanaotokea kwenye familia za watu mashuhuli mashuleni. Watu wengi wa hadhi ya juu walielimishwa nyumbani kwa ufupi katika maandiko, katika kujieleza, mwandiko na misingi ya hisabati. Wengi walielimishwa kujiandaa wenyewe katika maisha

ya kwenye baraza la kifalme. Licha ya kutumia kitambo kifupi kwenye shule ya kawaida katika umri wa miaka saba kwa mwaka mmoja, ‘Abdu’l-Bahá hakupokea elimu yoyote. Kadiri alivyokua, alielimishwa na mama, na baba yake mdogo. Elimu Yake kubwa hata hivyo, ilitoka kwa Baba Yake. Miaka ya baadaye mnamo 1890 Edward Granville Browne alielezea jinsi ‘Abdu’l-Bahá alivyokuwa “mtu fasaha mno katika hotuba, aliyekuwa tayari zaidi kwa hoja, mwenye kufaa zaidi kwa kutoa vielelezo, mwenye ufahamu wa karibu zaidi na vitabu vitakatifu vya Wayahudi, Wakristo, na Wana-Muhamadi...ufahamu ambao ni haba kupatikana hata miongoni mwa wale walio na fasaha.”

Wakati ‘Abdu’l-Bahá alipokuwa na miaka saba, alipata maambukizi ya kifua kikuu na alitarajiwa angefariki. Ingawa ugonjwa ulitoweka, aliweza kusumbuliwa na mashambulizi ya mara kwa mara ya ugonjwa huo kwa maisha yake yote.

Tukio moja lililomuathiri ‘Abdu’l-Bahá vibaya wakati wa utoto wake, lilikuwa kufungwa gerezani kwa Baba Yake wakati ‘Abdu’l-Bahá alipokuwa na miaka nane; kifungo hicho kilipelekea familia kudidimizwa kwenye umasikini na kushambuliwa mitaani na watoto wengine. ‘Abdu’l-Bahá alimsindikiza mama Yake kumtembelea Bahá’u’lláh ambaye wakati huo alikuwa amefungwa jela katika gereza la kishenzi la shimoni la Síyáh-Chál. Alielezea jinsi “Nilipaona mahali pa giza, pa mwinuko. Tuliingia kwenye mlango mdogo, mwembamba, na tukashuka chini ngazi mbili, lakini ng’ambo ya hizo mtu asingeweza kuona kitu chocote. Katikati ya njia ya ngazi, mara tu ghafla, tulisikia sauti Yake [Bahá’u’lláh]…: ‘Msimlete huku ndani’, na kwa hiyo wakanichukua kurudi nyuma”.

Baghdad

Hatimaye Bahá'u'lláh aliachiwa kutoka gerezani, lakini akaamriwa kwenda uhamishoni, na 'Abdu'l-Bahá, wakati huo akiwa na umri wa miaka nane, alijiunga na baba yake kwenye safari ya kwenda Baghdad katika majira ya baridi (Januari hadi Aprili) ya mwaka 1853. Wakati wa safari hiyo 'Abdu'l-Bahá aliugua kutokana na mng'ato wa theluji. Baada ya mwaka mmoja wa mateso Bahá'u'lláh alijitenga badala ya kuendelea kukabiliana na mgogoro na Mirza Yahya na kwa siri alijitenga mwenyewe katika milima ya Sulaymaniyah mwezi Aprili 1854 mwezi mmoja kabla ya sherehe ya kumi ya kuzaliwa kwa 'Abdu'l-Bahá. Huzuni ya utengano ilimwenea, ikasababisha mama na dada yake wakawa hasa wenzi wake wasiokoma (wasiochoka). 'Abdu'l-Bahá hususani alikuwa karibu na wote wawili, na mama yake alishiriki kikamilifu katika elimu yake na malezi. Wakati wa miaka miwili ya kutokuwepo kwa Baba yake 'Abdu'l-Bahá alijichukulia jukumu la kusimamia shughuli za familia, kabla ya umri wake wa ukomavu (katika jamii ya mashariki ya kati ni miaka 14) na alijulikana kwa kujishughulisha na usomaji na, wakati huo maandiko yaliyonakiliwa kwa mkono ikiwa ndiyo njia kuu ya uchapishaji, pia alijihusisha na kunakili maandiko ya Báb. 'Abdu'l-Bahá pia alionesha shauku katika sanaa ya upandaji farasi na kadiri alivyokua, akawa mpanda farasi mahiri.

Mnamo 1856, habari za walii aliyekuwa akifanya midahalo na viongozi wenyeji wa Kisúfí ambaye alionekana huenda ni Bahá'u'lláh ziliifikia familia na marafiki. Bila kuchelewa, wanafamilia na marafiki walikwenda kumtafuta walii huyo aliyejitenga – na mnamo Machi wakamrejesha Bahá'u'lláh Baghdad. Kumuona tu Baba yake, 'Abdu'l-Bahá alipiga magoti na akalia kwa sauti "Kwa nini ulituacha?", na hii ilifuatiwa na mama na dada yake kufanya vivyo hivyo. Muda si mrefu 'Abdu'l-Bahá punde akawa katibu na ngao ya baba yake. Wakati wa kukaa kwao kwa muda katika jiji hilo 'Abdu'l-Bahá akakua kutoka mvulana hadi kuwa kijana. Alitambulika kama "kijana mwenye muonekano mzuri wa kusifika", na kukumbukwa kwa ukarimu wake na usuhuba. Baada ya kuvuka umri wa upevu 'Abdu'l-Bahá alionekana mara kwa mara katika misikiti ya Baghdad akijadili mada

na maandiko ya kidini kama kijana mtu mzima. Akiwa Baghdad, ‘Abdu’l-Bahá alitunga mjadala wa ufafanuzi kuitikia ombi la baba yake kuhusiana na hadithi ya Kiislam ya “Nilikuwa Hazina Iliyofichika” kwa ajili ya kiongozi wa Kisúfí aliyeitwa ‘Alí Shawkat Páshá. ‘Abdu’l-Bahá alikuwa na miaka kumi na tano au kumi na sita kwa wakati huo na ‘Alí Shawkat Páshá aliichukulia insha hiyo yenye zaidi ya maneno 11000 kama uthubutu wa kushangaza kwa mtu wa umri wake. Mnamo 1863, katika ile iliyokuja kujulikana kama Bustani ya Ridván, baba yake, Bahá’u’lláh alitangaza kwa watu wachache kwamba Yeye alikuwa mdhihirishaji wa Mungu na “Yule Ambaye Mungu angemdhihirisha” ambaye kuja kwake kulikuwa kumebashiriwa na Báb. Siku ya nane kati ya zile kumi na mbili, inaaminika ‘Abdu’l-Bahá alikuwa mtu wa kwanza ambaye Bahá’u’lláh alimfunulia dai lake.

Constantinople/Adrianople

Mnamo 1863 Bahá’u’lláh aliitwa Constantinople (Istanbul), na hivyo familia yake, akiwemo ‘Abdu’l-Bahá, akiwa na miaka kumi na tisa wakati huo, waliambatana naye kwenye safari yake ya siku 110. Safari ya kuelekea Constantinople ilikuwa safari nyingine yenye taabu, na ‘Abdu’l-Bahá alisaidia kuwapa chakula wahamishwa. Ilikuwa ni mahali hapa ambapo hadhi yake ilijitokeza kuwa mashuhuri zaidi miongoni mwa Wabahá’í. Hili liliimarishwa zaidi na waraka wa Bahá’u’lláh wa Tawi ambamo alizitukuza kwa mfululizo njema na daraja la mwanaye. Familia punde ilihamishiwa Adrianople na ‘Abdu’l-Bahá aliambatana na familia. ‘Abdu’l-Bahá akaugua tena ugonjwa wa jalidi.

Huko Adrianople ‘Abdu’l-Bahá alichukuliwa kama mfariji pekee wa familia yake – hususani kwa mama yake. Katika hatua hii ‘Abdu’l-Bahá alijulikana na Wabahá’í kama “Bwana”, na kwa wasio-Wabahá’í kama ‘Abbás Effendi (“Effendi” humaanisha “Bwana”). Ilikuwa ni Adrianople ambapo Bahá’u’lláh alimrejelea mwanaye kama “Fumbo la Mungu”. Cheo cha “Fumbo la Mungu”, kwa mujibu wa Wabahá’í, huashiria kwamba ‘Abdu’l-Bahá siyo mdhihirishaji wa Mungu bali ni jinsi gani “utu wa ‘Abdu’l-Bahá ulivyo na sifa zisizolinganishika za kiasili za mwanadamu na ufahamu upitao uwezo wa mwanadamu na ukamilifu vilivyochanganywa na kupatanishwa kabisa”. Katika hatua hii ‘Abdu’l-Bahá aliambuliwa kwa kuwa na nywele nyeusi ambazo zilitiririka hadi kwenye mabega yake, macho makubwa ya bluu, ngozi yenye rangi kati ya waridi na jiwe jeupe na pua nzuri ya kupendeza. Bahá’u’lláh alimpa mwanaye vyeo vingine vingi kama vile G͟husn-i-A‘zam (ikimaanisha “Tawi Kuu Kabisa” au “Tawi Kuu Zaidi “), “Tawi la Utakatifu”, “Kitovu cha Agano” na “kipenzi cha jicho” lake. ‘Abdu’l-Bahá (“Bwana”) alifadhaishwa aliposikia habari kwamba yeye na familia yake walikuwa wahamishwe kwa kutengwa na Bahá’u’lláh. Kwa mujibu wa Wabahá’í, ilikuwa ni kupitia maombezi yake kwamba wazo hilo lilibadilishwa na familia ikaruhusiwa kuhamishwa kwa pamoja.

‘Akká

Kwenye umri wa miaka 24, ‘Abdu’l-Bahá alikuwa dhahiri msimamizi mkuu kwa baba yake na mshiriki wa kipekee wa jumuiya ya Kibahá’í. Mnamo mwaka 1868, Bahá’u’lláh na familia yake walihamishiwa kwenye koloni la adhabu la ‘Akká, Palestina, ambako ilitarajiwa kwamba familia ingeangamia. Kuwasili ‘Akká kuliwaletea dhiki kubwa familia na wahamishwa. Walisalimiwa katika hali ya uhasama na umati uliowazunguka na dada na baba yake waliugua vyakutisha. Walipoambiwa kwamba wanawake walitakiwa kukaa kwenye mabega ya wanaume ili kufika ufukweni, ‘Abdu’l-Bahá alichukua kiti na kuwabeba wanawake hadi kwenye ghuba ya ‘Akká. ‘Abdu’l-Bahá aliweza kupata baadhi ya vitia-ganzi na kuwahudumia wagonjwa. Wabahá’í walifungwa katika mazingira ya kutisha katika mkusanyiko wa vyumba vya mahabusu vilivyofunikwa kwa kinyesi na uchafu. ‘Abdu’l-Bahá mwenyewe aliugua vya kutisha kwa maradhi ya kuhara, hata hivyo askari mmoja mwenye huruma alimruhusu tabibu asaidie kumtibu. Umati uliwaepuka, askari nao waliwatendea vivyo hivyo, na mwenendo wa Siyyid Muhammad-i-Isfahani (Mfuasi wa Azali) hakukuweza kuleta nafuu ya mambo. Ari yao iliharibiwa zaidi na kifo cha ajali ya ghafla cha mdogo wake mdogo kabisa ‘Abdu’l-Bahá, Mírzá Mihdí akiwa umri wa miaka 22. Kifo chake kiliifadhaisha familia – hususan mama na baba yake – na ‘Abdu’l-Bahá mwenye huzuni alikaa mkesha usiku mzima akiwa kando ya mwili wa ndugu yake.

Gereza huko ‘Akká ambako Bahá’u’lláh na familia yake waliwekwa.

Kadiri muda ulivyopita, yeye polepole alijichukulia jukumu kwa ajili ya uhusiano baina ya jumuiya ndogo ya wabahá'í wahamishwa na ulimwengu wa nje. Kwa mujibu wa Wabahá'í, ilikuwa kupitia mwingiliano wake na watu wa 'Akká kwamba, walitambua kutokuwa na hatia kwa Wabahá'í, na hivyo masharti ya kifungo yalilegezwa. Miezi minne baada ya kifo cha Mihdí familia ilihama kutoka gerezani kwenda Nyumba ya 'Abbúd. Watu wa 'Akká walianza kuwaheshimu Wabahá'í hususan, 'Abdu'l-Bahá. 'Abdu'l-Bahá aliweza kufanya mipango kwa ajili ya nyumba za kupanga kwa ajili ya familia, baadaye familia ilihamia kwenye Jumba la Bahjí kwenye mwaka 1879 wakati ambapo mlipuko wa ugonjwa uliposababisha wakazi kuukimbia.

Punde 'Abdu'l-Bahá akawa maarufu sana katika koloni la adhabu na Myron Henry Phelps mwanasheria tajiri wa New York alielezea jinsi "kundi la wanadamu...Waasiria, Waarabu, Waethiopia na wengine wengi ", wote walisubiri kuzungumza na kumpokea 'Abdu'l-Bahá. Aliandaa historia ya dini ya Kibábí kupitia uchapishaji kwa Masimulizi ya Msafiri (Makála-i-Shakhsí Sayyáh) mnamo mwaka 1886, baadaye kikatafsiriwa na kuchapishwa na wakala wa Edward Granville Browne mwaka 1891 kupitia Chuo Kikuu cha Cambridge, ambaye alimwelezea 'Abdu'l-Bahá kama:

Kwa nadra nimepata kumuona mtu ambaye muonekano wake umenivutia zaidi. Mtu mrefu mwenye umbo lenye nguvu akisimama wima mwenyewe kama mshale, akiwa na kilemba cheupe na mavazi, mwenye nywele ndefu nyeusi zilizokaribia kabisa begani, paji pana lenye nguvu la uso linaloashiria akili iliyochanganyika na utashi usiobabaika, macho makini kama ya tai, na mwenye maungo yenye nguvu lakini ya kupendeza– hiyo ndiyo ilikuwa taswira yangu ya kwanza ya 'Abbás Efendí, "bwana ".

Ndoa na maisha ya familia

Wakati ‘Abdu’l-Bahá alipokuwa mtu mzima kijana, uvumi ulikuwa umeenea miongoni mwa Wabahá’í ni nani angemuoa. Wasichana vijana kadhaa walionekana kama watarajiwa wa ndoa lakini ‘Abdu’l-Bahá alionekana kutokuegemea kuoa. Mnamo tarehe 8 Machi 1873, kutokana na msisitizo wa baba yake, ‘Abdu’l-Bahá akiwa na umri wa miaka ishirini na nane alimuoa Fátimih Nahrí wa Isfahán (1847–1938) mwenye umri wa miaka ishirini na tano kutoka familia ya tabaka la juu la jiji hilo. Baba yake alikuwa Mírzá Muḥammad ‘Alí Nahrí wa Isfahan, Mbahá’í maarufu mwenye uhusiano mwingi wa juu. Fátimih alileta ‘Akká kutoka Uajemi baada ya wote wawili Bahá’u’lláh na mkewe Navváb kuonyesha nia ya kupendelea aolewe na ‘Abdu’l-Bahá. Baada ya safari ya kuchosha kutoka Isfahán hadi ‘Akká hatimaye aliwasili akisindikizwa na kaka yake mnamo mwaka 1872. Wachumba hao wachanga walikuwa katika uchumba kwa takribani miezi mitano kabla ndoa yenyewe kuanza. Wakati huohuo, Fátimih aliishi katika maskani ya baba mdogo wa ‘Abdu’l-Bahá, Mírzá Músá. Kwa mujibu wa kumbukumbu zake za baadaye, Fátimih alimpenda ‘Abdu’l-Bahá mara tu alipomuona. ‘Abdu’l-Bahá mwenyewe alionyesha dalili kidogo ya kupenda kuoa hadi alipokutana na Fátimih; ambaye alipewa jina Munírih na Bahá’u’lláh. Munírih ni cheo kikimaanisha “Mwangavu”.

‘Abdu’l-Bahá akiwa na umri wa miaka 24

Ndoa ilijaaliwa kuwa na watoto tisa. Wa kwanza alikuwa wa kiume kwa jina Mihdí Effendi ambaye alifariki akiwa anakaribia umri wa miaka 3. Alifuatiwa na Ḍíyá'íyyih Khánum, Fu'ádíyyih Khánum (alifariki na umri mdogo), Rúhangíz Khánum (alifariki 1893), Túbá Khánum, Husayn Effendi (alifariki 1887 akiwa na miaka 5), Túbá Khánum, Rúhá Khánum na Munnavar Khánum. Vifo vya watoto wake vilimsababishia 'Abdu'l-Bahá huzuni kubwa sana – hususan kifo cha mtoto wake wa kiume Husayn Effendi kilichotokea kwenye wakati mgumu kufuatia kifo cha mama na baba yake mdogo. Watoto waliobaki hai (wote wa kike) walikuwa; Ḍíyá'íyyih Khánum (mama yake Shoghi Effendi) (aliyefariki 1951) Túbá Khánum (1880–1959), Rúḥá Khánum na Munavvar Khánum (walifariki 1971). Bahá'u'lláh alitaka kwamba Wabahá'í wafuate mfano wa 'Abdu'l-Bahá na polepole waondokane na ndoa za mitala. Ndoa ya 'Abdu'l-Bahá kwa mwanamke mmoja na uamuzi wake kubakia na mke mmoja, kutokana na ushauri wa baba yake na matakwa yake mwenyewe, ilihalalisha utaratibu wa ndoa ya mke mmoja kwa watu ambao kabla ya hapo walichukulia ndoa za wake wengi kama njia adilifu ya maisha.

Miaka ya Mwanzoni... ya Utumishi wake

Baada ya kufariki kwa Bahá'u'lláh 29 Mei 1892, Wasia na Agano la Bahá'u'lláh lilimtaja 'Abdu'l-Bahá kama Kitovu cha Agano, mrithi na mfasiri wa maandiko ya Bahá'u'lláh.

Bahá'u'lláh humuweka wakfu mrithi wake kwa aya zifuatazo:

Wasia wa Muusia mtukufu ni huu: Inawapasa Aghsán, Afnán na Ndugu Zangu, mmoja mmoja na kwa pamoja, kugeuzia nyuso zao kuelekea Tawi Kuu Kabisa. Zingatieni kile Tulichokifunua katika Kitabu Chetu Kitakatifu Kabisa: 'Wakati bahari ya uwepo Wangu ikitoweka na Kitabu cha Ufunuo Wangu kukoma, geuzieni nyuso zenu kuelekea kwa Yule Ambaye Mungu amemkusudia, Ambaye ametokana na Mzizi huu wa Kale.' Lengo la aya hii takatifu si lingine bali ni Tawi Kuu Kabisa ['Abdu'l-Bahá]. Hivyo, ndivyo kwa neema Tulivyowafunulia Wasia Wetu wenye nguvu, na hakika Mimi ni Mwenye Neema, Mwenye Nguvu-Zote. Kwa hakika Mungu ameamuru daraja la Tawi Kuu Zaidi [Muḥammad 'Alí] kuwa chini ya lile la Tawi Kuu Kabisa ['Abdu'l-Bahá]. Yeye kwa kweli ni Muamuru, Mwenye Hekima-Zote. Tumelichagua lile 'Kuu zaidi' baada ya lile 'Kuu Kabisa', kama ilivyoamriwa na Yeye Ambaye ni Mjua-Yote, Mwenye taarifa-Zote.

—Bahá'u'lláh (1873–92)

Tafsiri hii ya Kitáb-i-'Ahd hata hivyo, imezingatia kasoro ndogo ndogo katika matumizi ya lugha, kwa kuwa maneno Akbar na A'zam hayamaanishi, mtawalia, 'Kuu zaidi' na 'Kuu Kabisa'. Siyo tu kwamba maneno hayo mawili yanatokana na mizizi ya konsonanti tatu zilizotofauti kabisa (Akbar kutokana na k-b-r na A'zam kutokana na'-z-m), bali lugha ya Kiarabu hubeba vipashio, hatua ya kimadaraja, pasipokuwa na tofauti ya wazi kati ya ulinganishi na ubora kabisa. Katika Wasia na Agano ndugu wa kambo 'Abdu'l-Bahá, Muhammad 'Alí, alitajwa kwa jina kuwa chini ya 'Abdu'l-Bahá. Muhammad 'Alí akawa na wivu kwa kaka yake wa kambo na akajipanga kuanzisha mamlaka kwa ajili yake kama kiongozi

mbadala akiungwa mkono na wadogo zake Badi'u'lláh na Ḍíyá'u'llah. Alianza kufanya mawasiliano na Wabahá'í huko Iran, mwanzoni kisirisiri, akipandikiza shaka katika fikra za wengine kuhusu 'Abdu'l-Bahá. Wakati Wabahá'í wengi walimfuata 'Abdu'l-Bahá, baadhi yao wachache walimfuata Muhammad 'Alí wakiwemo viongozi kama vile Mirza Javad na Ibrahim George Kheiralla, mmisionari wa mwanzo wa Kibahá'í huko Marekani.

Muhammad 'Alí na Mirza Javad waziwazi walianza kumtuhumu 'Abdu'l-Bahá kwa kujitwalia madaraka makubwa mno, wakiashiria kwamba alijiaminisha mwenyewe kuwa Mdhihirishaji wa Mungu, mwenye hadhi sawa na Bahá'u'lláh. Ilikuwa ni katika wakati huu ambapo 'Abdu'l-Bahá, ili kutoa uthibitisho wa uwongo wa tuhuma dhidi yake, katika nyaraka zilizotumwa huko Magharibi, alitamka kwamba yeye alipaswa ajulikane kama "'Abdu'l-Bahá" msemo wa Kiarabu ukimaanisha Mtumishi wa Bahá ili kuweka wazi kwamba yeye hakuwa Mdhihirishaji wa Mungu, na kwamba daraja lake lilikuwa la utumishi tu. 'Abdu'l-Bahá aliacha Wasia na Agano ambalo liliweka muundo wa kiutawala. Asasi mbili za juu kabisa zilikuwa ni Nyumba ya Haki ya Ulimwengu na Ulinzi, ambapo kwa muktadha huo alimteua Shoghi Effendi kama Mlinzi. Ukiacha 'Abdu'l-Bahá na Shoghi Effendi, Muhammad 'Alí aliungwa mkono na ndugu wote waliobakia wa Bahá'u'lláh, akiwemo baba yake Shoghi Effendi, Mírzá Hádí Shírází. Hata hivyo, kauli za Muhammad 'Alí na za familia yake zilikuwa na athari ndogo sana kwa Wabahá'í kwa ujumla – katika eneo la 'Akká, wafuasi wa Muhammad 'Alí waliwakilisha familia si zaidi ya sita, hawakuwa na shughuli za pamoja za kidini, na kwa kiasi kikubwa walikuwa wamemezwa na jamii ya Kiislam.

Mahujaji wa Kwanza wa Magharibi

Kufikia mwishoni mwa 1898, mahujaji wa Magharibi walianza kuja Akká kwenye hija kumtembelea ‘Abdu’l-Bahá; kundi hili la mahujaji, akiwemo Phoebe Hearst, lilikuwa ndiyo la kwanza ambapo Wabahá’í walioinuliwa Magharibi walikutana na ‘Abdu’l-Bahá. Kundi la kwanza liliwasili mnamo 1898 na kipindi chote cha mwishoni mwa 1898 hadi mwanzoni mwa 1899 Wabahá’í wa Magharibi walimtembelea ‘Abdu’l-Bahá mara moja moja. Kundi hilo kwa kiasi lilikuwa la vijana wakiwemo zaidi wanawake wenye umri wa kati ya miaka ishirini na kuendelea kutoka tabaka la juu la jamii ya Kimarekani. Kundi la Wana-magharibi liliibua wasiwasi kwa wenye mamlaka, na matokeo yake kizuizi cha ‘Abdu’l-Bahá kilikazwa. Kipindi cha muongo uliofuata ‘Abdu’l-Bahá alikuwa na mawasiliano ya mara kwa mara na Wabahá’í kote ulimwenguni, akiwasaidia kufundisha dini; kundi lilijumuisha May Ellis Bolles wa Paris, Englishman Thomas Breakwell, Mmarekani Herbert Hopper, Mfaransa Hippolyte Dreyfus, Susan Moody, Lua Getsinger, na Mmarekani Laura Clifford Barney. Ilikuwa ni Laura Clifford Barney ambaye, kwa kumuuliza maswali ‘Abdu’l-Bahá kwa miaka mingi na ziara nyingi za Haifa, alikusanya kile ambacho baadaye kilikuja kuwa kitabu cha Baadhi ya Maswali Yaliyojibiwa (Some Answered Questions).

Mahujaji wa Mwanzo wa Kibahá’í wa Magharibi. Waliosima kutoka kushoto kwenda kulia: Charles Mason Remey, Sigurd Russell, Edward Getsinger na Laura Clifford Barney; Walioketi kutoka kushoto kwenda kulia: Ethel Jenner Rosenberg, Madam Jackson, Shoghi Effendi, Helen Ellis Cole, Lua Getsinger, Emogene Hoagg

Utumishi 1901–1912

Mnamo miaka ya mwisho ya karne ya 19, wakati ‘Abdu’l-Bahá akiwa bado mfungwa rasmi na amezuiliwa ‘Akka, alifanya mipango ya kuhamisha mabaki ya Báb kutoka Iran kwenda Palestina. Kisha alifanya mipango ya ununuzi wa ardhi juu ya Mlima Carmel ambayo Bahá’u’lláh alikuwa ameelekeza ilipaswa itumike kuyahifadhi mabaki ya Báb, na kufanya mipango ya ujenzi wa Kaburi la Báb. Mchakato huu ulichukua miaka mingine 10. Kukiwa na ongezeko la mahujaji waliomtembelea ‘Abdu’l-Bahá, Muhammad ‘Alí alishirikiana na Mamlaka za Ottoman kurejesha masharti makali zaidi juu ya kifungo cha ‘Abdu’l-Bahá mnamo Agosti 1901. Hata hivyo, kufikia 1902, kutokana na Gavana wa ‘Akka kuwa upande wa ‘Abdu’l-Bahá, hali ilifanywa nafuu kwa kiasi kikubwa; wakati mahujaji walipata fursa kwa mara nyingine tena kumtembelea ‘Abdu’l-Bahá, yeye alikuwa amezuiliwa katika jiji. Mnamo Februari 1903, wafuasi wawili wa Muhammad ‘Alí, akiwemo Badi‘u’llah na Siyyid ‘Aliy-i-Afnan, walitengana na Muhammad ‘Ali na waliandika vitabu na barua wakitoa utondoti wa njama za Muhammad ‘Ali na wakitaja kwamba kile kilichokuwa kikisambaa kuhusu ‘Abdu’l-Bahá kilikuwa ni uzandiki.

Kutoka mwaka 1902 hadi 1904, pamoja na ujenzi wa Kaburi la Báb ambalo ‘Abdu’l-Bahá alikuwa akisimamia, alianza kutekeleza miradi miwili tofauti; ukarabati wa Nyumba ya Báb huko Shiraz, Iran na ujenzi wa Nyumba ya kwanza ya Ibada ya Kibahá’í huko Ashgabat, Turkmenistan. ‘Abdu’l-Bahá alimuomba Aqa Mirza Aqa kuratibu kazi ili kwamba nyumba ya Báb irejeshwe katika hali ambayo ilikuwa nayo wakati wa kujitangaza kwa Báb kwa Mulla Husayn mwaka 1844; yeye pia alimkabidhi kazi ya Nyumba ya Ibada kwa Vakil-u’d-Dawlih.

Katika kipindi hiki, ‘Abdu’l-Bahá aliwasiliana na idadi kadhaa ya wanachama wa Umoja wa Vijana wa Kituruki, waliopinga utawala wa Sultan Abdul Hamid II, akiwemo Namık Kemal, Ziya Pasha na Midhat Pasha, katika jaribio la kueneza fikra ya Kibahá’í kwenye itikadi yao ya kisiasa. Aliwasisitizia Wabahá’í wawe “watafuta uhuru na wapenda uhuru, watumaini usawa,

watakia mema wa jamii ya binadamu na wawe tayari kutoa dhabihu maisha yao kuunganisha jamii ya binadamu “lakini kwa namna pana zaidi kuliko wanachama wa Muungano wa Vijana wa Kituruki. Abdullah Cevdet, mmoja wa waanzilishi wa Kamati ya Muungano na Maendeleo ambaye aliichukulia Imani ya Kibahá’í kuwa hatua ya upatanishi baina ya Uislam na hatma ya uachanaji kabisa na imani ya kidini, angeendeleza na lile jaribio kwa ajili ya kuwatetea Wabahá’í katika jarida alilolianzisha.

ʿAbdu’l-Bahá pia alikuwa na mawasiliano na viongozi wa kijeshi vilevile, wakiwemo watu binafsi kama vile Bursalı Mehmet, Tahir Bey na Hasan Bedreddin. Huyu wa mwisho, ambaye alijihusisha katika kupinduliwa kwa Sultan Abdülaziz, kwa kawaida anajulikana kama Bedri Paşa au Bedri Pasha na hutajwa katika vyanzo vya Kibahá’í vya Kiajemi kama Bedri Bey (Badri Beg). Alikuwa ndiye Mbahá’í aliyetafsiri kazi za ʿAbdu’l-Baha kwa Kifaransa.

‘Abdu’l-Bahá pia alikutana na Muhammad Abduh, mmoja wa watu muhimu wa Uislamu wa kisasa na harakati za Salafi, huko Beirut, wakati ambapo hao wote wawili walikuwa wakipinga ulama wa Ottoman na walishirikiana malengo yanayofanana ya mageuzi ya kidini. Rashid Rida hudai kwamba wakati wa ziara yake huko Beirut, ‘Abdu’l-Bahá aliweza kuhudhuria vipindi vya mafunzo vya Abduh. Kuhusiana na mikutano ya ‘Abdu’l-Bahá na Muhammad ‘Abduh, Shoghi Effendi hudai kwamba “mahojiano Yake kadhaa na Shaykh Muhammad ‘Abduh aliyefahamika sana yalisaidia kukuza kwa kiasi kikubwa ukuaji wa heshima wa jumuiya na kusambaza hadi ng’ambo umaarufu wa mjumbe wake mwenye kuheshimika kabisa.”

Kutokana na shughuli za kisiasa za ‘Abdu’l-Bahá na tuhuma za kizushi dhidi yake zilizotolewa na Muhammad ‘Ali, Tume ya Uchunguzi ilimhoji ‘Abdu’l-Bahá mnamo mwaka 1905, ikiwa na matokeo kwamba almanusura ahamishiwe Fezzan. Katika kujibu hilo, ‘Abdu’l-Bahá alimwandikia sultani barua akipinga kwamba wafuasi wake hujiepusha na kujihusisha katika siasa za vyama na kwamba tariqa wake alikuwa amewaongoza Wamarekani

wengi kwenye Uislamu. Miaka michache iliyofuata ndani ya ‘Akka kulikuwa na uhuru kiasi kutokana na mashinikizo na mahujaji waliweza kuja na kumtembelea ‘Abdu’l-Bahá. Kufikia mwaka 1909 mwanandani wa Kaburi la Báb ulikuwa umekamilika.

Safari kuelekea Magharibi

Mapinduzi ya 1908 ya wanachama wa Muungano wa Vijana wa Kituruki yaliwaachilia huru wafungwa wote wa kisiasa katika Himaya ya Ottoman, na ‘Abdu’l-Bahá naye akaachiliwa huru kutoka kifungoni. Hatua yake ya kwanza baada ya kuachiliwa kwake ilikuwa kuzuru Kaburi la Bahá’u’lláh huko Bahji. Mara tu baada ya mapinduzi, wakati ‘Abdu’l-Bahá akiendelea kuishi ‘Akka punde alihama kwenda kuishi Haifa karibu na Kaburi la Báb. Mwaka 1910, akiwa huru kuondoka nchini, alianza safari ya miaka mitatu kuelekea Misri, Ulaya na Marekani ya Kaskazini, akieneza ujumbe wa Kibahá’í.

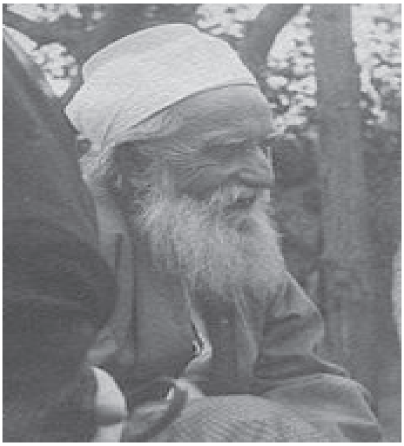

‘Abdu’l-Bahá wakati wa safari Yake kuelekea Muungano wa Majimbo ya Marekani

Kuanzia Agosti hadi Desemba 1911, ‘Abdu’l-Bahá alitembelea majiji ya Ulaya, yakiwemo London, Bristol na Paris. Kusudi la ziara hizo lilikuwa ni kuzisaidia jumuiya za Kibahá’í huko magharibi na kueneza zaidi mafundisho ya baba yake.

Mwaka uliofuata, alianza ziara ya mbali zaidi kuelekea Muungano wa Majimbo ya Marekani na Canada kueneza kwa mara nyingine tena mafundisho ya baba yake. Aliwasili Jijini New York 11 Aprili 1912, baada ya kukataa pendekezo la kusafiri kwenye meli ya RMS Titanic, akiwaambia waumini wa Kibahá’í, badala yake, “Watoe mchango huo kwenye mashirika

ya hisani.” Yeye badala yake alisafiri kwenye chombo cha mwendo wa pole pole zaidi, cha RMS Cedric, na alielezea kupendelea safari ndefu zaidi ya baharini kama sababu. Baada ya kusikia juu ya kuzama kwa Titanic tarehe 16 Aprili alinukuliwa akisema “Niliombwa kusafiri kwenye Titanic, lakini moyo wangu haukuniruhusu kufanya hivyo.” Ingawa alitumia muda wake mwingi katika jiji la New York, pia alitembelea Chicago, Cleveland, Pittsburgh, Washington D.C, Boston na Philadelphia. Mwezi Agosti wa mwaka huo huo alianza safari ya mbali zaidi kwenda sehemu kadhaa zikiwemo New Hampshire, shule ya Green Acre iliyopo Maine na Montreal (ziara yake ya pekee huko Canada). Kisha alisafiri kuelekea magharibi kwenda Minneapolis, San Francisco, Stanford na Los Angeles kabla ya kuanza kurudi mashariki mwishoni mwa Oktoba. Tarehe 5 Desemba 1912 alianza safari ya baharini kurudi Ulaya.

Wakati wa ziara yake huko Marekani ya Kaskazini alitembelea mashirika, makanisa na vikundi vingi, pamoja na kufanya mikutano mingi katika kaya za Wabahá’í, na kutoa fursa za mikutano binafsi isiyo na idadi na mamia ya watu. Wakati wa mazungumzo yake alitangaza kanuni za Kibahá’í kama vile umoja wa Mungu, umoja wa dini, umoja wa binadamu, usawa wa wanawake na wanaume, amani ya ulimwengu na haki ya kiuchumi. Pia alisisitiza kwamba mikutano yake yote iwe wazi kwa watu wa mbari zote.

Ziara na mazungumzo yake vilikuwa gumzo la mamia ya makala kwenye magazeti. Huko Boston waandishi wa magazeti walimuuliza ‘Abdu’l-Bahá kwa nini alikuwa amekuja Marekani, na akasema kwamba alikuwa amekuja kushiriki katika makongamano juu ya amani na kwamba kutoa tu jumbe za angalizo haitoshi. Ziara ya ‘Abdu’l-Bahá huko Montreal ilipewa nafasi ya kipekee magazetini; usiku ule ule wa kufika kwake mhariri wa Montreal Daily Star alikutana naye na gazeti lile sambamba na Montreal Gazette, Montreal Standard, Le Devoir na La Presse kati ya mengine yaliandika juu ya shughuli za ‘Abdu’l-Bahá. Vichwa vya habari katika magazeti yale vilijumuisha “Mwalimu wa Kiajemi Kuhubiri Amani”, “Ubaguzi wa Kimbari ni Kosa, Asema Mtu mwenye Busara kutoka Mashariki, Ugomvi na Vita Vinasababishwa na Chuki za Kidini na Kitaifa”, na “Mtume wa Amani

Akutana na Wajamaa, Mpango Bunifu wa Abdul Bahá kwa ajili ya Kusambaza Utajiri wa Ziada.” Gazeti la Montreal Standard, ambalo lilisambazwa kote Canada, lilivutiwa mno kiasi kwamba lilichapisha tena makala hayo juma moja baadaye; Gazette lilichapisha makala sita na gazeti kubwa kabisa la lugha ya Kifaransa la Montreal lilichapisha makala mbili kumhusu yeye. Ziara yake ya 1912 huko Montreal pia ilimhamasisha mchekeshaji Stephen Leacock kumwigiza katika kitabu chake cha Arcadian Adventures with the Idle Rich kilichouzwa zaidi mwaka 1914. Huko Chicago kichwa cha habari cha gazeti moja kilijumuisha “Mtakatifu Atutembelea, Siyo Pius X bali Mbahá’i,” na ziara ya ‘Abdu’l-Bahá huko California iliripotiwa katika Palo Altan.

Akiwa amerejea Ulaya, alitembelea London, Paris (ambako alikaa kwa miezi miwili), Stuttgart, Budapest na Vienna. Hatimaye, 12 Juni 1913, alirejea Misri, ambako alikaa kwa miezi sita kabla ya kurejea Haifa.

Tarehe 23 Februari 1914, jioni ile ya Vita ya I ya Dunia, ‘Abdu’l-Bahá alimkaribisha Baron Edmond James de Rothschild, mwanachama wa familia ya kibenki ya Rothschild ambaye alikuwa wakili na mfadhili wa wanaharakati wa Kizayuni, wakati wa moja ya ziara yake huko Palestina.

Miaka ya mwishoni (1914–1921)

Wakati wa Vita ya I ya Dunia (1914–1918) ‘Abdu’l-Bahá alikaa Palestina na hakuweza kusafiri. Alifanya mawasiliano kwa uchache, ambayo yalijumuisha Nyaraka za Mpango Mtakatifu, mkusanyiko wa barua 14 zilizoandikwa kwa Wabahá’í wa Marekani ya Kaskazini, baadaye zilielezewa kama mojawapo ya “hati” tatu za Imani ya Kibahá’í. Barua hizo zinatoa jukumu la uongozi kwa Wabahá’í wa Marekani ya Kaskazini katika kueneza dini katika sayari nzima.

Haifa ilikuwa chini ya tishio halisi la ulipuaji wa Washirika, kiasi kwamba ‘Abdu’l-Bahá na Wabahá’í wengine ilibidi waende kwa muda kwenye vilima mashariki mwa ‘Akká.

‘Abdu’l-Bahá akiwa juu ya Mlima Carmel pamoja na mahujaji, mwaka 1919

‘Abdu’l-Bahá pia alikuwa chini ya vitisho kutoka kwa Cemal Paşa, mkuu wa wa kijeshi wa Ottoman ambaye wakati fulani alielezea shauku yake kumsulubisha na kuharibu mali za Kibahá’í ndani ya Palestina. Mashambulizi ya Megiddo ya Jenerali wa Kingereza Allenby kwa uharaka wa kustaajabisha yaliyafagilia mbali majeshi ya Kituruki ndani ya Palestina kabla ya kutokea kwa madhara kwa Wabahá’í, na vita ilikuwa imemalizika chini ya miezi miwili baadaye.

‘Abdu’l-Bahá alikuwa pia chini ya matishio (vitisho) kutoka kwa Cemal Paşa, mkuu wa wa kijeshi wa Ottoman ambaye katika hatua moja alionyesha haja yake kumsulubisha Abdul-baha na kuharibu mali za Kibahá’í katika Palestina. Mashambulizi ya Megiddo ya Jenerali Allenby wa uingereza yaliyokuwa ya uharaka na ya kushangaza yaliyafagilia mbali majeshi ya Kituruki ndani ya Palestine kabla ya madhara kufanywa (kufanyika) kwa Wababá’í, na vita ilimalizika chini ya miezi miwili baadaye.

Kipindi Baada ya vita

Hitimisho la Vita Kuu ya I ya Dunia lilipelekea nafasi ya mamlaka za Ottoman zenye uhasama wa waziwazi kuchukuliwa na Mamlaka ya kirafiki zaidi ya Kiingereza, ikitoa fursa kurejeshwa upya kwa mawasiliano, mahujaji na uendelezaji wa mali za Makao Mkuu ya Kibahá'í ya Ulimwengu. Ilikuwa ni katika kipindi hiki cha uhuisho wa shughuli ambapo Imani ya Kibahá'í ilijionea upanuzi na uimarishaji katika maeneo kama vile Misri, Caucasus, Iran, Turkmenistan, Marekani ya Kaskazini na Asia ya Kusini chini ya uongozi wa 'Abdu'l-Bahá.

Mwisho wa vita ulileta maendeleo kadhaa ya kisiasa ambayo 'Abdu'l-Bahá aliyazungumzia. Shirikisho la Kimataifa liliundwa Januari 1920, likiwakilisha tukio la kwanza la usalama wa pamoja kupitia shirika la ulimwengu mzima. Mnamo 1875 'Abdu'l-Bahá alikuwa amekwishaandika kuhusu haja ya kuanzishwa "Muungano wa mataifa ya ulimwengu", na alisifia uthubutu huo kupitia Shirikisho la Kimataifa kama hatua muhimu kuelekea kwenye lengo hilo. Pia alisema kwamba hilo "halikuwa na uwezo wa kuleta Amani ya Ulimwengu" kwa sababu halikuwakilisha mataifa yote na lilikuwa na nguvu kidogo tu juu ya nchi wanachama wake. Takribani wakati ule ule, Mamlaka ya Kingereza ilisaidia uhamaji uliokuwa ukiendelea wa Wayahudi kwenda Palestina. 'Abdu'l-Bahá aliutaja uhamaji huo kuwa ni utimilizo wa unabii, na aliwatia moyo Wazayuni kuiendeleza ardhi na "kuiinua nchi kwa ajili ya wakazi wake wote… Wao lazima wasifanyekazi kuwatenga Wayahudi kutoka Wapalestina wengine."

'Abdu'l-Bahá katika hafla yake ya kumtunuku ushujaa, Aprili 1920

Vita hiyo pia iliuacha ukanda huo kwenye njaa. Mnamo 1901, ‘Abdu’l-Bahá alikuwa amenunua takribani ekari 1704 za ardhi yenye vichaka karibu na mto Jordan na kufika 1907 Wabahá’í wengi kutoka Iran walikuwa wamekwishaanza kukodi ardhi hiyo kwa kutoa fungu la mazao yao kama kodi. ‘Abdu’l-Bahá alipokea kati ya asilimia 20–33 ya mavuno yao (au fedha taslimu zenye thamani hiyo), ambayo yalisafirishwa kwa meli kwenda Haifa. Huku vita ikiwa bado inarindima mwaka 1917, ‘Abdu’l-Bahá alipokea kiasi kikubwa cha ngano kutoka kwenye mazao hayo, na pia alinunua ngano nyingine iliyokuwepo na akaisafirisha yote kwa meli kwenda Haifa. Ngano hiyo iliwasili muda mfupi tu baada Uingereza kuiteka Palestina, na hivyo iliruhusiwa kuisambazwa kwa mapana ili kupunguza adha ya njaa. Kutokana na huduma hii ya kutokomeza njaa Kaskazini mwa Palestina yeye alipokea tuzo ya ushujaa katika hafla iliyofanyika kwa heshima yake katika makazi ya Gavana wa Kingereza mnamo 27 Aprili 1920. Baadaye alitembelewa na Jenerali Allenby, Mfalme Faisal (baadaye mfalme wa Iraq), Herbert Samuel (Kamishna wa Ubalozi wa Palestina, na Ronald Storrs (Gavana wa Kijeshi wa Jerusalem.

‘Abdu’l-Bahá, Uzeeni

Kifo na maziko ya ‘Abdu’l-Bahá

‘Abdu’l-Bahá alifariki Jumatatu, 28 Novemba 1921, muda fulani baada ya saa 7:15 usiku wa manane (tarehe 27 ya mwezi wa Rabi’ al-awwal, mwaka 1340 AH).

Aliyekuwa Katibu wa Kikoloni Winston Churchill alimtumia simu ya upepo Kamishna Mkuu wa Ubalozi wa Palestina, “tufikishie kwa Jumuiya ya Kibahá’í, kwa niaba ya Serikali Tukufu, kuelezea masikitiko na rambirambi zao.” Jumbe kama hizo hizo zilikuja kutoka kwa Viscount Allenby, Baraza la Mawaziri la Iraq na wengineo.

Maziko ya ‘Abdu’l-Bahá huko Haifa, Mamlaka ya Kingereza - Palestina

Kwenye maziko yake, yaliyofanyika siku iliyofuata, Esslemont huandika:

... maziko ambayo mfano wake Haifa, wala Palestina yenyewe, hakika ilikuwa haijapata kuuona...hisia ilikuwa ya hali ya juu mno kiasi kwamba iliwaleta pamoja maelfu ya waombolezaji, wawakilishi wa dini, mbari na lugha nyingi sana.

Kati ya hotuba zilizotolewa kwenye mazishi hayo, Shoghi Effendi anamnukuu Stewart Symes akitoa tamko lifuatalo:

Wengi wetu hapa, nadhani, tunayo taswira halisi ya Bwana ‘Abdu›l Bahá ‘Abbás, ya umbile Lake lililotukuka likitembea kwa tafakari ya kina katika mitaa yetu, ya tabia Yake ya adabu na ukarimu, ya wema Wake, ya upendo Wake kwa watoto wadogo na kwa maua, ya ukarimu Wake na kuwajali masikini na wanaoteseka. Alikuwa mpole sana, na mtu wa kawaida sana, kiasi kwamba kwenye uwepo Wake mtu takribani alisahau kwamba Yeye pia alikuwa Mwalimu mkuu, na kwamba maandiko Yake na mazungumzo Yake yamekuwa faraja na mvuto kwa mamia na maelfu ya watu huko Mashariki na Magharibi.

Yeye alizikwa katika chumba cha mbele cha Kaburi Takatifu la Báb kwenye Mlima Carmel. Kuzikwa Kwake pale kumekusudiwa kuwa kwa muda mfupi tu, hadi kaburi lake litakapoweza kujengwa katika viunga vya Bustani ya Riḍván.

Urithi.

‘Abdu’l-Bahá aliacha Wasia na Agano ambao mwanzoni uliandikwa kati ya mwaka 1901 na 1908 na ulielekezwa kwa Shoghi Effendi, ambaye kwa wakati ule alikuwa na umri wa miaka 4 hadi 11 tu. Wasia humteua Shoghi Effendi kama wa kwanza katika msululu wa Walinzi wa dini, jukumu la kiutendaji la kurithiwa ambalo linaweza kutoa fasiri zenye mamlaka za maandiko. ‘Abdu’l-Bahá aliwaelekeza Wabahá’í wote kugeukia kwake na kumtii yeye, na alimhakikishia ulinzi na muongozo mtakatifu. Wasia pia ulitoa tamko rasmi la mafundisho yake, kama vile maagizo ya kufundisha, kudhihirisha sifa za kiroho, kuchanganyikana na watu wote, na kujiepusha na Wavunja-Agano. Majukumu mengi ya Nyumba ya Haki ya Ulimwengu na Mikono wa Hoja pia yalifafanuliwa. Shoghi Effendi baadaye aliuelezea waraka huo kama mojawapo ya “hati” tatu za Imani ya Kibahá’í.

Uhalali wa Wasia na miongozo iliyomo vilipokelewa na Wabahá’í takribani kote ulimwenguni, isipokuwa Ruth White na Wamarekani wengine wachache ambao walijaribu kupinga uongozi wa Shoghi Effendi.

Wakati wa uhai wake kulikuwa na utata fulani miongoni mwa Wabahá’í kuhusu daraja lake kuhusiana na Bahá’u’lláh, na baadaye na Shoghi Effendi. Baadhi ya magazeti ya Kimarekani yalimtangaza yeye kuwa Nabii wa Kibahá’í au kurudi kwa Kristo. Shoghi Effendi baadaye alirasimisha urithi wake kama wa mwisho kati ya “Wakuu” watatu wa Imani ya Kibahá’í na “Mfano Mkamilifu” wa mafundisho, pia akidai kwamba kumuweka yeye kwenye hadhi sawa na Bahá’u’lláh au Yesu ilikuwa ni kufuru. Shoghi Effendi pia aliandika kwamba wakati wa kipindi kilichotarajiwa cha Kibahá’í cha miaka 1000 hapatakuwepo na wa kulinganishwa na ‘Abdu’l-Bahá.

Kazi za ‘Abdu’l-Bahá

Jumla ya makadirio ya idadi ya nyaraka ambazo ‘Abdu’l-Bahá aliandika ni zaidi ya 27,000 ambapo kati yake ni idadi ndogo tu imetafsiriwa kwa Kingereza. Kazi zake zinaangukia katika makundi mawili zikijumuisha kwanza maandiko yake ya moja kwa moja na pili mihadhara na hotuba zake kama zilivyoandikwa na wengine. Kundi la kwanza hujumuisha Siri ya Ustaarabu Mtakatifu (The Secret of Divine Civilization) kilichoandikwa kabla ya 1875, Simulizi ya Msafiri (A Traveller’s Narrative) kilichoandikwa kwenye 1886, Risala ya Siasa (The Resāla-ye sīāsīya) au Wito juu ya Tasnifu ya Utawala (Sermon on the Art of Governance) kilichoandikwa mnamo 1893, Kumbukumbu za Waaminifu (The Memorials of the Faithful), pamoja na idadi kubwa ya nyaraka zilizoandikwa kwa watu mbalimbali; wakiwemo wasomi mbalimbali wa Kimagharibi kama vile Auguste Forel ambacho kimetafsiriwa na kuchapishwa kama Waraka kwa Auguste-Henri Forel (Tablet to Auguste-Henri Forel). Siri ya Ustaarabu Mtakatifu pamoja na Wito juu ya Tasnifu ya Utawala vilisambazwa kwa mapana bila mwandishi wake kujulikana.

Kundi la pili hujumuisha Baadhi ya Maswali Yaliyojibiwa (Some Answered Questions), ambacho ni tafsiri ya Kiingereza ya mfululizo wa mazungumzo ya mezani na Laura Barney, na Hekima ya ‘Abdu’l-Baha (Paris Talks), ‘Abdu’l-Baha Akiwa London (‘Abdu’l-Baha in London) na Tangazo la Amani ya Ulimwengu (Promulgation of Universal Peace) ambavyo ni hotuba mtawalia zilizotolewa na ‘Abdu’l-Bahá huko Paris, London na Muungano wa Majimbo ya Marekani.

Ifuatayo ni orodha ya baadhi kati ya vitabu, nyaraka na hotuba nyingi za ‘Abdu’l-Bahá:

- Misingi ya Umoja wa Ulimwengu (Foundations of World Unity)
- Kumbukumbu za Waaminifu (Memorials of the Faithful)
- Hekima ya ‘Abdu›l-Bahá (Paris Talks)
- Siri ya Ustaarabu Mtakatifu (Secret of Divine Civilization)
- Baadhi ya Maswali Yaliyojibiwa (Some Answered Questions)
- Nyaraka za Mpango Mtakatifu (Tablets of the Divine Plan)
- Waraka kwa Dkt. Auguste-Henri Forel (Tablet to Dr. Auguste-Henri Forel)
- Waraka kwenda Hague (Tablet to The Hague)
- Wasia na Agano la ‘Abdu’l-Baha (Will and Testament of ‘Abdu’l-Bahá)
- Tangazo la Amani ya Ulimwengu (Promulgation of Universal Peace)
- Mateuzi kutoka Maandiko ya ‘Abdu’l-Baha (Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá)
- Falsafa Takatifu (Divine Philosophy)
- Tasnifu juu ya Siasa/Wito juu ya Tasnifu ya Utawala (Treatise on Politics / Sermon on the Art of Governance
- Simulizi ya Msafiri (A Traveler’s Narrative)
- Mihadhara Kumi na Mbili ya Mezani iliyotolewa na ‘Abdu’l-Baha huko ‘Akká

ISBN 978-9976-5251-7-5